

**SPRAWOZDANIE ZA 2024 ROK Z
REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY
I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ
PRZEDSTAWIENIE POTRZEB ZWIĄZANYCH
Z REALIZACJĄ ZADAŃ**

**MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W BOGUCHWALE**

Marzec 2025r.

Spis treści

I.SPIS WYKRESÓW.....	3
II.SPIS TABEL.....	3
III.SPIS ZDJĘĆ	3
I. ..ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	4
II. WSPIERANIE RODZINY.....	7
2.1.Asystent rodziny	7
2.2.Pracownik socjalny	18
III.WSPÓŁFINANSOWANIE POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ INSTYTUCJONALNEJ W ROKU 2021.....	20
IV.PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO.....	22
V.POCZTA POLSKA	22
VI. POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADANIA.....	22
VII. BIBLOGRAFIA	27

I. SPIS WYKRESÓW

Wykres.1. Rodziny objęte asystenturą, z terenu Gminy Boguchwała.

II. SPIS TABEL

Tab. 1. Koszty utrzymania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

III. SPIS ZDJĘĆ

Zdj. 1. Pomoc rzeczowa.

Zdj. 2. Pomoc rzeczowa.

Zdj. 3. Pomoc rzeczowa.

Zdj. 4. Pomoc rzeczowa.

Zdj. 5. Zbiórka z Poczty Polskiej.

Zdj. 6. Zbiórka z Poczty Polskiej.

Zdj. 7. Wsparcie.

Zdj. 8. Wsparcie.

Zdj. 9. Wsparcie.

I. ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Rodzina jest grupą ludzi powiązanych ze sobą poprzez pokrewieństwo lub powinowactwo. Jest najważniejszą podstawą dla każdego człowieka, zwłaszcza tego, który wkracza w dorosłość. Młody człowiek dorasta w określonym środowisku, ucząc się określonych wzorców zachowań, wartości życiowych oraz nabywa i kieruje zasadami. W najlepszej wersji rodziny, młody człowiek otoczony jest opieką, wsparciem, miłością i troską. To filar, na którym bazuje wychowanie młodego człowieka i wyposażenie go w odpowiednie normy zachowań. Ważnym elementem relacji rodzic – dziecko jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, stabilności. Dorosły człowiek sprawujący opiekę nad małoletnimi, winien zadbać o potrzeby emocjonalne podopiecznych. Wszystkie te elementy, tj. ogólny proces wychowania, przyczyniają się w dużej mierze do budowaniu charakteru i poczucia wartości siebie, co ma ogromne znaczenie w dorosłym życiu. To główne zadania rodziców, którzy winni otoczyć dzieci troską, miłością oraz zrozumieniem, nie zapominając jednocześnie o naukach, które powinni im przekazać.

Pojawiają się sytuacje, w których rodzina może okazać się dysfunkcyjną. Dzięki służbom oddelegowanym do wsparcia rodziny, podejmowane są odpowiednie kroki i działania, na rzecz danej społeczności.

Funkcje rodziny w systemie wychowawczym:

1) Opiekuńcza

Troska o zdrowie rodziny, zabezpieczenie materialne.

2) Emocjonalna

Zaspokajanie potrzeb bliskich, współzycie społeczne, regularny kontakt z otoczeniem.

3) Kształcąca

Rozwój zainteresowań poznawczych, kształcenie umiejętności i nawyków pracy.

4) Akwizycja twórcza

Stymulacja dalszego rozwoju, poznanie otaczającego świata, jego właściwości, elementów oraz relacji między nimi.

Powyższe funkcje są ze sobą ściśle powiązane i nierozrwalne. Głównym celem wychowawczym jest przede wszystkim zaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych dziecka. To podstawowe działanie usprawniające określone funkcje wychowawcze w rodzinie. Wspieranie tej grupy społecznej ma na celu przywrócenie jej zdolności do wypełniania tych funkcji.

W Gminie Boguchwała podejmowane są kluczowe działania profilaktyczne i osłonowe, w celu zapobiegania marginalizacji i wykluczenia społecznego mieszkańców. Jednostki, zamieszkujące na tym terenie powinny być otoczone wsparciem i wiedzieć o wszelkich możliwościach pomocowych. Mieszkańcy winni mieć przekonanie, iż mogą otrzymać stosowną pomoc w Instytucjach powołanych do tego celu. Wiele rodzin boryka się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, z którymi nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie. W takich przypadkach, Instytucje dedykowane ów problemom społecznym, wgłębiają się w daną sytuację, udzielając wsparcia wedle określonych potrzeb danej społeczności i ukierunkowując ją na ogół członków rodziny (również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza środowiskiem rodzinnym).

Gminny Program Wspierania Rodzin w Gminie Boguchwała, posiada cel główny, tj:

1. Pomoc rodzinom, przejawiających trudności w wypełnianiu odpowiednich ról oraz spełnianiu właściwych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Prowadzenie działań, mających na celu przywrócenie zdolności prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Do poszczególnych celów szczegółowych, Gminnego Programu Wspierania Rodzin w Gminie Boguchwała, należy dodać:

1. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
2. Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny.
3. Wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
4. Udzielenie odpowiedniego wsparcia osobom młodocianym, zagrożonym niedostosowaniem społecznym, w formie atrakcyjnych zajęć dodatkowych.
5. Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą, jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia.
6. Wsparcie instytucji oraz osób, działających na rzecz rodziny.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. **o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 49) spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Jest wpisany w obszar zadań gminy, przypisany grupie pracowników realizujących zadania, między innymi asystentury rodzinnej. Należy nadmienić, iż wszelkie działania i aktywności w kwestii pomocowej, opierają się na:

- konsultacjach,
- poradnictwie specjalistycznym,
- terapii,
- mediacji.

System pracy na rzecz rodziny oparty jest na zasadzie interdyscyplinarności oraz partnerstwa wielosektorowego. Należy uwzględnić, że praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza domem rodzinnym.

Zadania z zakresu wspierania rodziny były wykonywane przez:

- Asystentów rodziny.
- Pracowników socjalnych.

II. WSPIERANIE RODZINY

2.1. Asystent rodziny

W rodzinach dysfunkcyjnych, kiedy wymagana jest pomoc lub wsparcie osoby postronnej, zauważalne są zarówno pozytywne efekty współpracy jak i negatywne, wynikające z różnych okoliczności. Często osoby nacechowane licznymi problemami, wypierają potrzebę wsparcia, pogłębiając niepożądane zachowania lub nie podejmując prób poprawy własnej sytuacji. Każde działanie, ingerencja, zmiany w życiu społecznym i gospodarczym mają na celu wprowadzenie pozytywnych zmian w życiu jednostek lub grup społecznych. U osób, korzystających z proponowanych form pomocowych, jest duża szansa poprawy sytuacji bytowej, przy realizowaniu odpowiednich działań.

Do najczęściej występujących problemów społecznych i działań niepożądanych należy tutaj zaliczyć: uzależnienia, bezrobocie, przemoc, przestępczość, bezdomność, rozpad rodziny, dysfunkcje. Najbardziej negatywnym zachowaniem młodego człowieka, wkraczającego w dorosłość, jest powielanie schematu rodziny, tzw. wadliwego jej modelu i sugerowanie się nim jako właściwym, w procesie wychowania. Dysfunkcyjne rodziny często nie potrafią sprostać oczekiwaniom społecznym oraz opiekuńczo-wychowawczym. Głównym problemem jest brak umiejętności wyjścia z trudności i sytuacji kryzysowych, zwłaszcza gdy jest pozostawiona

sama sobie, bez pomocy osób trzecich. Niezwykle istotne jest skupienie na realnych potrzebach środowiska rodzinnego, wspieranie poszczególnych jednostek oraz motywowanie do dalszego działania. Kluczem odpowiedniej współpracy jest docenianie, zrozumienie, i wpojenie członkom rodziny wartości oraz chęć polepszenia swojej sytuacji, a po osiągnięciu celu, wymagane jest motywowanie do utrzymania wypracowanych zachowań i ich utrwalenie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie, polegające w szczególności na:

- 1) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 2) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- 3) przezwyciężaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- 4) wzmocnieniu roli funkcji rodziny,
- 5) pomocy w integracji rodziny,
- 6) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Kluczową zasadą w pracy z rodziną jest przede wszystkim wspieranie jej oraz pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, podkreślając zgodę i akceptację rodziny i aktywny jej udział, współpracując z:

- 1) instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny,
- 2) placówki wsparcia dziennego,
- 3) rodziny wspierające.

Asystent rodziny ściśle współpracuje z rodziną. Do funkcji w/w zalicza się:

- funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego,
- diagnostyczno-monitorującą,
- opiekuńczą,
- doradczą,
- mediacyjną,
- wychowawczą,
- motywująco – aktywizującą.

Wszelkie zadania asystenta rodziny realizowane są przy ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi, a także innymi służbami i instytucjami pomocowymi. Do najważniejszych zadań asystenta rodziny należy zaliczyć:

1. podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,

2. motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
3. motywowanie do podjęcia pracy zawodowej,
4. poprawa warunków bytowych,
5. pomoc w integracji,
6. przeciwdziałanie marginalizacji,
7. przeciwdziałanie degradacji społecznej rodziny.
8. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych,
9. udzielanie porad w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych i organizowania czasu wolnego,
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców,
11. poradnictwo z zakresu prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz z zakresu gospodarowania budżetem domowym.

Podstawowym warunkiem przydzielenia asystenta i realizowania przez niego działań, jest zgoda rodziny na współpracę. Asystentura powinna być formą pomocową, a nie jednoznacznym przymusem. Ważną kwestią, którą należy zaznaczyć jest różnica w działaniu asystenta rodziny od działań pracownika socjalnego i nie jest powielaniem jego czynności.

Działania asystenta obejmują szczególnie etapy: nawiązanie kontaktu, podjęcie decyzji o współpracy, tworzenie relacji, realizowanie rozpoznania sytuacji rodziny, planowanie pracy z rodziną, wykonanie planu pracy oraz oceny okresowej. Występuje kilka powodów do zakończenia współpracy asystenta rodziny z rodziną. Do najpowszechniejszych należy: poprawa warunków bytowych, osiągnięcie przez podopiecznych samodzielności działania, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, osiągnięcie pełnoletności przez najmłodszego członka rodziny.

Sama współpraca asystenta rodziny z rodziną przybiera różne formy, wspiera i motywuje podopiecznych, ukierunkowuje społeczności, pomaga zmienić dotychczasowy styl funkcjonowania. Przejawia istotne znaczenie już na etapie profilaktyki. Początkowo asystent rodziny podejmuje działania w charakterze słuchacza, poznając historię rodziny oraz zapoznając się z istniejącymi w niej problemami. W dalszej części w/w skupia się na aktywnościach, mających na celu dobór odpowiednich form pomocowych. Są nimi między innymi: rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin, tj. mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych, prawnych.

Główną i kluczową cechą asystenta rodziny jest wzbudzanie zaufania oraz umiejętność zrozumienia sytuacji kryzysowej rodziny. Czynności, polegające na aktywnym wspieraniu

grupy społecznej, są kwestią prywatną i niekiedy traumatyczną, a nawet wstydliwą. Zdarzają się jednakże takie sytuacje, w których rodziny, objęte asystenturą, podchodzą do wszelkich sugestii, porad i działań ów pracownika, w sposób negatywny i niepożądany, co znacznie utrudnia odpowiednią współpracę. Asystent w swojej pracy skupia się zarówno na problemach dorosłych jak i osób młodocianych oraz dzieci. W/w pomaga w rozwiązaniu problemów emocjonalnych, rodzinnych, szkolnych (ściśle współpraca z gronem pedagogicznym), a w razie potrzeby kieruje na odpowiednią terapię. W przypadku, kiedy decyzją Sądu, małoletnie dziecko jest umieszczone czasowo poza miejscem zamieszkania (Domu Dziecka, rodzinie zastępczej), działania asystenta rodziny są nadal realizowane w danej grupie społecznej. W/w współpracuje z biologicznymi rodzicami, w miejscu zamieszkania, ale również z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą. Asystent rodziny zobligowany jest do aktywnego uczestnictwa we wszystkich działaniach, zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

Asystent rodziny realizuje następujące zadania:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;

- 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 zatrudnienie i stosunek pracy asystenta rodziny ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a gminny zespół interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Praca/ działania asystenta rodziny, obejmują cztery obszary:

- 1) bezpośrednią pracę z rodzicami,
- 2) bezpośrednią pracę z dziećmi,
- 3) działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- 4) organizację własnego warsztatu pracy.

Wszelkie działania asystenta rodziny to długotrwały proces, który ma na celu widoczne i oczekiwane zmiany w postępowaniu członków rodziny, polepszenie ich sytuacji życiowej oraz całkowitego wyeliminowania niepożądanych zachowań.

Praca z rodziną może przybierać różnorakie formy (konsultacje, poradnictwo specjalistyczne, terapie rodzinne, trening umiejętności wychowawczych dla rodziców, mediacje, psychoedukację). Ważna jest również dostępność do pomocy prawnej, w szczególności z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poradnictwa specjalistycznego i rodzinnego.

W działaniach asystenta rodziny i pracownika socjalnego, istnieją istotne różnice. Należy jednakże nadmienić, iż pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, uzupełniają się w podejmowanych aktywnościach na rzecz rodzin, dążąc do poprawy sytuacji domowej oraz skupiając na określonych problemach społecznych i ich rozwiązaniu. Wspólnym zamierzeniem zawsze jest osiągnięcie pozytywnych wyników w podejmowanych działaniach i pomoc grupom społecznym, przejawiającym określone trudności. Zadania asystenta rodziny

określa art. 15 § 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Boguchwale w 2024 roku, zatrudnienie na stanowisku asystenta rodziny, obejmowały dwie osoby. W/w ściśle współpracowali z rodzinami, podejmując działania pomocowe, w zależności od posiadanych problemów społecznych. Spotkania z podopiecznymi odbywały się głównie w miejscu ich zamieszkania, jednakże w sytuacjach wyjątkowych, realizowane były w lokalizacji podanej przez rodzinę. Asystenci pozostają w regularnym kontakcie bezpośrednim i/lub telefonicznym z instytucjami, urzędami, służbą zdrowia itp. W/w zobligowani są do przygotowania i systematycznego prowadzenia odpowiedniej dokumentacji. Istotną kwestią w pracy asystenta rodziny jest udzielanie wsparcia rodzinom, borykającym się z problemami alkoholowymi poprzez działalność informacyjną oraz wskazanie odpowiedniej formy pomocowej. Na terenie Gminy Boguchwała, zamieszkują osoby objęte asystenturą, u których występował problem długotrwałej i ciężkiej choroby psychicznej, problem alkoholowy oraz długotrwałe bezrobocie, ubóstwo. Wszelkie, podejmowane działania na rzecz pomocy osobom potrzebującym i ich rodzinom, niejednokrotnie wymagały podejmowania trudnych i radykalnych decyzji oraz zróżnicowanych aktywności, mających na celu polepszeniu ogólnego funkcjonowania i wzajemnych relacji domowników. Niniejszy proces nie zawsze spotyka się z aprobatą osób uzależnionych, bezrobotnych, itp., gdyż wymaga od danych jednostek całkowitej zmiany dotychczasowego sposobu życia i wprowadzenia kluczowych elementów terapeutycznych. Asystent w swoich działaniach skupia się na zapewnieniu wsparcia, motywuje do systematycznego leczenia i przyjmowania leków, nadzorując ów kwestię, mającą na celu powrót do stabilności emocjonalnej i życia w trzeźwości. W/w podejmuje próby mobilizowania do powrotu poszczególnych jednostek na rynek pracy

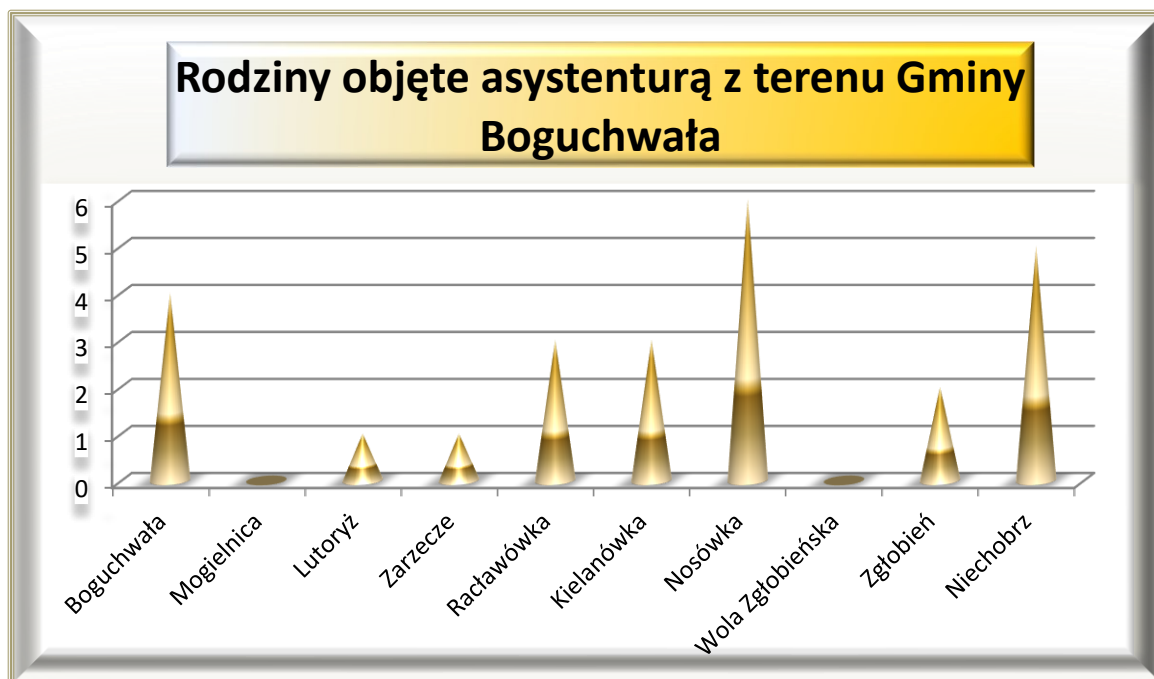
Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poszerzając zakres odbiorców usług asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) kobiet w okresie ciąży i porożu, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, posiadające dokument potwierdzający ciążę, do tej grupy zaliczono:
 - a) każdą kobietę w ciąży i jej rodzinę (pomoc w zakresie informacji i poradnictwa na temat rozwiązań wspierających rodzinę), w których przyjdzie albo przyszło na świat

- ciężko chore dziecko, oznacza to ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu,
- b) kobiety, które otrzymały informację o możliwej śmierci dziecka w trakcie ciąży lub porodu,
 - c) kobiety, których dziecko na skutek wad wrodzonych zmarło bezpośrednio po porodzie,
 - d) kobiety, które doświadczyły poronienia, urodzenia dziecka martwego, urodzenia dziecka niezdolnego do życia, urodzenia dziecka obarczonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami.
- 2) rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie, potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wydane przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego,
- 3) rodziny z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej (standardowe zadania asystenta rodziny realizowane w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny),
- 4) rodziny z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o lekkim, umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz dzieckiem i młodzieżą posiadającą odpowiednio opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa w przepisach ustawy o systemie oświaty.

W 2024 roku 2 asystentów rodziny współpracowało łącznie z 25 rodzinami, w tym 58 małoletnimi dziećmi. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta są rodziny, które samodzielnie podejmują decyzję o potrzebie pomocy i wsparcia.

Asystent współpracuje z rodzinami, zobowiązanymi do współpracy na mocy postanowienia Sądu Rodzinnego oraz dobrowolnie decydującymi się na wsparcie i objęcie asystenturą.

Wykres.1. Rodziny objęte asystenturą, z terenu Gminy Boguchwała.
 Źródło: opracowanie własne.

W 2024r. asystenci rodziny podejmowali następujące działania:

- Pomoc w skompletowaniu dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku do MOPS – 15 rodzin.
- Udzielenie wsparcia finansowego – 10 rodzin;
- Pomoc w odebraniu i dostarczeniu żywności do miejsca zamieszkania rodzin – 9 rodzin;
- Pomoc dzieciom w nauce – 10 rodzin;
- Pomoc w uzupełnieniu wniosku 800+ - 10 rodzin;
- Pomoc w uzupełnieniu wniosku 300+ - 10 rodzin;
- Wniosek o przydział lokalu mieszkalnego/ lokalu socjalnego – 1 rodzina;
- Wsparcie w tworzeniu dokumentów aplikacyjnych i wyszukiwanie ofert pracy – 5 rodzin;
- Wsparcie w przygotowaniu do rozmowy kwalifikacyjnej – 4 rodzin;
- Wsparcie w tworzeniu dokumentów do różnego rodzaju instytucji – 9 rodzin;
- Motywowanie rodzin do skierowania dziecka na badania specjalistyczne pod kątem ustalenia przyczyn niepowodzeń szkolnych – 6 rodzin;
- Wspieranie rodzin do walki z uzależnieniem poprzez uczestnictwo w terapii (uzależnionych oraz współuzależnionych) – 7 rodzin;
- Wspieranie rodzin do podjęcie specjalistycznego leczenia dziecka - 2 rodziny;

- Motywowanie rodzin do podjęcia zatrudnienia w celu poprawy warunków bytowych – 7 rodzin;

- Zgłoszenie rodziny do wzięcia udziału w akcji „Szlachetna paczka” – 1 rodzina;

Instytucje wspierające:

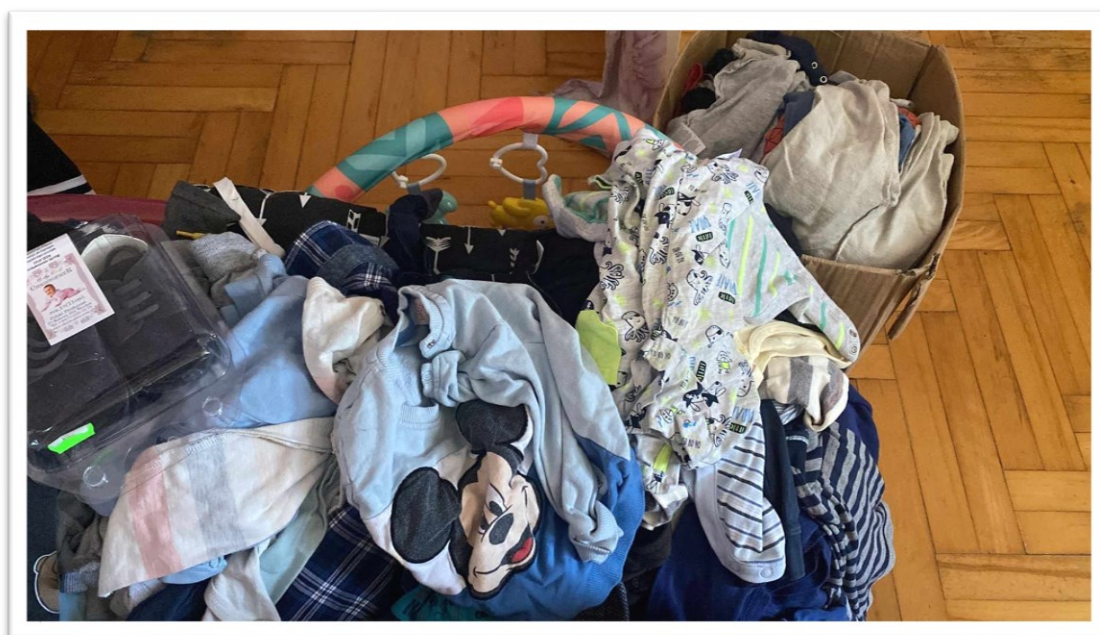
- Policja /pomoc/interwencja/ - 4 rodzin;
- Konsultacje z PCPR w Rzeszowie – 3 rodziny;
- Posiedzenie Grupy Roboczej – 4 rodzin;
- Konsultacje z pedagogiem\ wychowawcą klasy – 20 rodzin;
- Rodziny objęte nadzorem kuratora – 18 rodzin;
- Współpraca z Placówkami Opiekuńczo – Wychowawczymi – 1 rodzina;
- Spotkania na terenie szkoły w obecności asystenta, rodzica i grona pedagogicznego – 2 rodziny;
- Uczestnictwo w indywidualnych konsultacjach wychowawczych w PCPR w Rzeszowie mających na celu podniesienie kompetencji rodzicielskich – 4 rodzina;
- Pomoc prawna – 3 rodziny.
- Współpraca z pracownikami socjalnymi i referatu świadczeń rodzinnych i wychowawczych – 25 rodzin;
- Współpraca z Poczta Polska/ upominki, żywność – 12 rodzin;
- Współpraca z rodziną w celu podniesienia estetyki i wyglądu mieszkania – 5 rodzin;
- Pomoc w adaptacji dodatkowej przestrzeni mieszkalnej – 2 rodziny;
- Euromedica – 2 rodziny;
- Podkarpackie Centrum Diagnostyki i Leczenia Zaburzeń ze Spektrum Autyzmu oraz Psychiatrii Dzieci i Młodzieży – 1 rodzina.

Działaniem dodatkowym asystenta rodziny, w roku 2024r., była pomoc rzeczowa i motywacja do wzajemnego wsparcia, wśród rodzin objętych asystenturą. W/w kontynuując niniejszą inicjatywę od 2022 roku, angażowali podopiecznych do wymiany odzieży, obuwia oraz zabawek, które z przyczyn nieużytkowania ich w danej rodzinie, zostawały przekazywane osobom potrzebującym. Najczęściej przekazywano odzież i obuwie dziecięce. Zaangażowane społeczności segregowały niepotrzebne przedmioty, przekazując je asystentowi, który w następstwie kierował paczki do rodzin o określonych potrzebach. Niniejsza inicjatywa motywuje podopiecznych do działania, angażuje rodziny do chęci pomocy bardziej potrzebujących, pozytywnie wpływa na współpracę z asystentem rodziny.

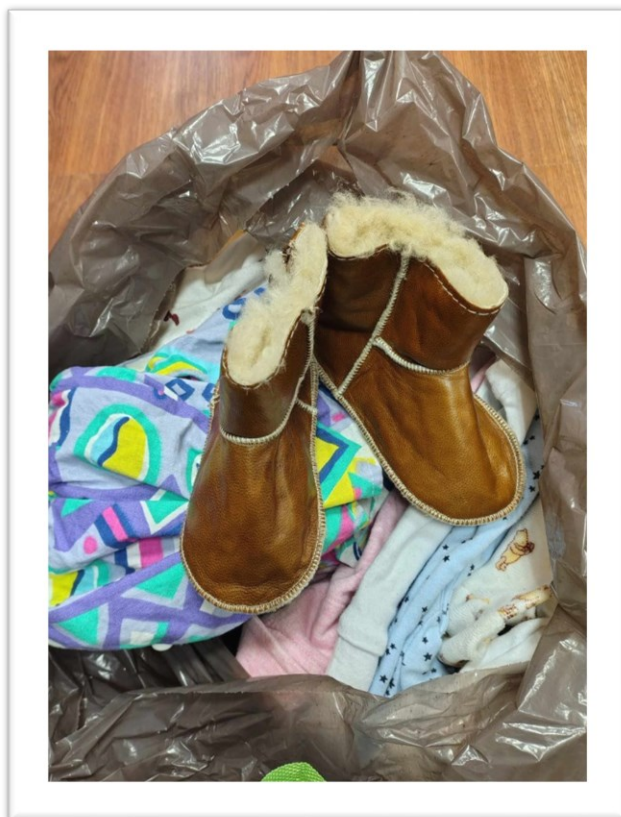
Od dwóch lat sugestywnie wzrasta liczba osób pragnących dołączyć do niniejszej akcji. W roku 2024, wśród rzeczy użytkowych, znalazły się również zabawki dziecięce oraz nosidełka.

Zdj. 1. Pomoc rzeczowa. Źródło: zdjęcie własne.

Zdj. 2. Pomoc rzeczowa. Źródło: zdjęcie własne.

Zdj. 3. Pomoc rzeczowa. Źródło: zdjęcie własne

Zdj. 4. Pomoc rzeczowa. Źródło: zdjęcie własne

2.2. *Pracownik socjalny*

Charakter pracy pracownika socjalnego, podobnie jak asystenta rodziny, wiąże się z licznymi wyzwaniami dnia codziennego oraz koniecznością radzenia sobie z presją społeczną. Zawód ten jest dedykowany osobom z głęboką potrzebą niesienia pomocy i wsparcia społecznego. Jego kluczowym zadaniem jest wspieranie osób, znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, co często oznacza konieczność pracy bezpośrednio w środowisku podopiecznych. Jest to przede wszystkim pomoc i wsparcie potrzebującym poprzez umożliwienie należytego pełnienia ról społecznych oraz zapewnienie im ochrony godności osobistej.

Do podstawowych obowiązków pracownika socjalnego należy:

- 1) sprawowanie opieki socjalnej nad obywatelami,
- 2) przeprowadzanie wizji lokalnych i wywiadów środowiskowych,
- 3) ocena postępów,
- 4) stosowanie pomocy doraźnej i długoterminowej,
- 5) kompletowanie i ewidencja dokumentacji ośrodka, współpraca z instytucjami,
- 6) wszelkie zadania związane z aktywizacją kapitału ludzkiego oraz diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- 7) ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu.

Praca socjalna przybiera formy ratownictwa, pomocy, opieki oraz kompensacji w zakresie finansowym, informacyjnym oraz emocjonalnym. Współpraca w/w z asystentem rodziny ma na celu skupienie się na potrzebach jednostek i grup społecznych, pomocy w realizacji oczekiwanych działań i wsparcie na każdym ich etapie. Wzajemne zaangażowanie pracownika socjalnego i asystentem rodziny, względem określonego problemu społecznego, powinno być systematyczne i regularne, celem efektywności wspólnych zamierzeń. Jednomyślność w działaniach jest szczególnie istotne w sytuacjach, w których dotychczasowe czynności nie przyniosły satysfakcjonujących rezultatów.

W Polsce przepisy precyzyjnie określają zadania pracownika socjalnego. Zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem do jego zadań należy w szczególności:

- 1) praca socjalna;
- 2) dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;
- 3) udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące

przyczyną trudnej sytuacji życiowej, czy też skuteczne posługiwanie się przepisami prawa w realizacji tych zadań.

Pracownik socjalny kieruje się określonymi wytycznymi, dotyczącymi m.in. kierowania się zasadami etyki zawodowej, zasadą dobra osób i rodzin oraz poszanowania ich godności i prawa do samostanowienia. Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem (Dz.U. 2025, poz. 49) pracownik socjalny winien być ukierunkowany na przeprowadzenie w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wywiadu środowiskowego, mającego na celu dokonanie analizy sytuacji rodziny. Wszelkie działania pracownika socjalnego winny być ukierunkowane na przeciwdziałanie praktykom niehumanitarnym oraz dyskryminującym osobę, rodzinę lub grupę, a także na informowanie osób o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy. W/w ma możliwość wystąpienia do dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o przyznanie danej społeczności asystenta rodziny, po wcześniejszym, wnikliwym rozeznaniu sytuacji rodzinnej podopiecznych.

Wszystkie działania podejmowane przez pracowników socjalnych, odbywają się przy ścisłej współpracy z asystentem rodziny oraz przedstawicielami placówek oświatowych, Służby Zdrowia, Policji, Prokuratury, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Powiatowego Centrum pomocy Rodzinie, zawodowymi i społecznymi kuratorami. W przypadku sytuacji problemowych, grono specjalistów ma możliwość doboru odpowiedniej formy pomocowej w danej rodzinie, zmagającej się z poważnymi problemami społecznymi.

III. WSPÓLFINANSOWANIE POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ INSTYTUCJONALNEJ W ROKU 2024

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nałożyła na gminy dodatkowe zadania związane z nadzorem rodzin niewydolnych opiekuńczo – wychowawczo. Realizacja tych zadań została powierzona tutaj Ośrodkowi, do którego obowiązków należy również ponoszenie opłat za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej ponosi koszty:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej; w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Ogółem koszt poniesiony przez Gminę Boguchwałą w roku 2024 wyniósł 223.870,53 zł.

Tab. 1. Koszty utrzymania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Rodzaj placówki	Koszt % po stronie gminy	Łączny koszt miesięczny 100%	Liczba dzieci
Dom Opatrzności dla Dzieci i Młodzieży w Łące	50%	6.272,36 zł	3 dzieci
Dom dla Dzieci i Młodzieży „Przystań” w Tyczynie	30%	9.844,93 zł	1 dziecko
POW typu specjalistyczno-terapeutycznego w Opatowie	50%	10.088,00 zł	1 dziecko
POW im. H. Hanasiewicza w Rzeszowie	30%	8.117,00 zł	2 dzieci
Razem			193.760,43 zł.
	50%	5.754,45 zł.	1 dziecko

Rodzina zastępcza (niespokrewniona)	50%	899,00 zł	1 dziecko
	10%	1.084,03 zł.	1 dziecko
Rodzina zastępcza (spokrewniona)	50%	7.517,07 zł	1 dziecko
	30%	5.025,25 zł.	1 dziecko
Rodziny Dom Dziecka	50%	9.830,30 zł.	1 dziecko
Razem			30.110,10 zł

Źródło: opracowanie własne

IV. PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO

Placówka wsparcia dziennego „Radosna Świetlica” jest w trwałości projektu. Z powodu braku chętnych nie odbywają się w niej żadne zajęcia, ale wskazuje gotowość do uruchomienia.

V. POCZTA POLSKA

Działaniem na rzecz rodzin, w roku 2024, było między innymi segregowanie i dostarczanie przez asystenta rodziny, określonych paczek żywnościowych oraz podarunkowych, dla potrzebujących, wedle określonych potrzeb. Akcja charytatywna pod nazwą „Zbiórka z Poczta Polska” była inicjatywą, z racji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia. W porozumieniu z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Boguchwale, udało się dotrzeć do najbardziej potrzebujących rodzin z terenu gminy oraz za pomocą asystentów rodzin, przekazać paczki, dedykowane małoletnim dzieciom. Podopieczni otrzymywali między innymi gry edukacyjne, przybory szkolne, książki, zabawki, słodycze, itp. Podarunki miały na celu pomoc i wsparcie rodzin, borykających się z problemami finansowymi i pozostającym w trudnej sytuacji życiowej.

Zdj. 5. Zbiórka z Poczty Polskiej. Źródło: zdjęcie własne.

Zdj. 6. Zbiórka z Poczty Polskiej. Źródło: zdjęcie własne.

Do akcji pomocy, dołączyły anonimowe osoby z terenu Gminy, które pragnęły wesprzeć najbardziej potrzebujące rodziny, przekazując głównie odzież i obuwie dziecięce.

Zdj. 7. Wsparcie. Źródło: zdjęcie własne.

Zdj. 8. Wsparcie. Źródło: zdjęcie własne.

Zdj. 9. Wsparcie. Źródło: zdjęcie własne.

VI. POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADANIA

1. Uwzględnienie w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguchwale środków finansowych z przeznaczeniem na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej z możliwością wystąpienia sytuacji umieszczenia kolejnego dziecka z terenu gminy Boguchwała.
2. Podnoszenie kwalifikacji przez asystentów, wspierających rodziny borykające się z trudnościami, wiążącymi się z opieką i wychowaniem dzieci.
3. Promowanie działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguchwale, w zakresie wspierania rodziny za pośrednictwem strony internetowej.
4. Współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguchwale z rodzinami wspierającymi, które mogą wspomóc rodzinom dysfunkcyjnym w codziennych trudnościach w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Najbardziej potrzebnymi działaniami byłyby pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale poszukuje od wielu lat rodzin wspierających, umieszczając taką informację na swojej stronie internetowej, pomimo tego, brak jest takich rodzin na terenie tej gminy.
5. Złożenie wniosku o dofinansowanie zatrudnienia asystenta rodziny z resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2025. Program będzie współfinansowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.
6. Organizowanie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale pomocy, w formie zbiórki danych przedmiotów i produktów, mająca na celu zaangażowanie mieszkańców Gminy we wzajemną pomoc i wyposażenie potrzebujących, w niezbędne rzeczy (odzież, obuwie, artykuły szkolne, książki, meble, itd.).
7. Dążenie do zmniejszenia bezrobocia na terenie Gminy Boguchwała. Wspieranie rodzin, pomoc w poszukiwaniu miejsc pracy oraz przygotowania dokumentów aplikacyjnych na poszczególne stanowiska.

VII. BIBLOGRAFIA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2025, poz. 49);
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2024r. poz. 1673).